

»Det kunne lige så godt have været karkirurgi«

Men det blev diabetes, som **Henning Beck-Nielsen** kastede sig over som ung læge i 70'erne, da ingen endnu kunne vide, hvor stor sygdommen ville vokse sig. I dette interview fortæller han om betydningen af forbilleder – og om, hvordan han senest er begyndt at interessere sig mere og mere for patienternes livskvalitet end 'blot' deres sygdom

Af **Elizabeth Mønsted Johansen**

»Vi satser på at have fundet en kur imod type 1-diabetes inden for de næste 5-10 år.«

Sådan siger professor i endokrinologi, Henning Beck-Nielsen, en af Danmarks førende diabeteseksperter, om forhåbningerne for det nye Det Danske Diabetes Akademi, et nyt stort forskningscenter, som åbnede i sidste uge. Akademiet har 201 mio. kroner fra Novo Nordisk i ryggen, og håbet er at samle alle de førende kræfter og talenter inden for dansk diabetesforskning. Henning Beck-Nielsen skal som forskningsleder i endokrinologiafdelingen på Odense Universitetshospital lede det nye center, som bliver tilknyttet hospitalet.

Indtil videre er der planlagt 22 projekter, der skal indledes i akademiets første år. Det er både projekter inden for områder, hvor diabetesforskere i Danmark i forvejen er gode og yderligere vil udvikles. Og projekter inden for områder, hvor indsatsen trænger til at blive styrket. Et af projekterne er et forsøg med stamceller, som gerne skulle føre til kuren mod type 1-diabetes.

»Vi har teknologien, nu er det bare et spørgsmål om at trimme den. Vi vil benytte os af insulinproducerende stamceller, som indsættes i leveren, og vi skal finde ud af, hvor lang tid de celler kan holde, og om de måske skal udskiftes en gang imellem. Det mener jeg godt kan kaldes en kur, for det vil gøre diabetikeren uafhængig af insulinsprøjter,« fortæller Henning Beck-Nielsen.

Rollemodeller

Egentlig var det lidt en tilfældighed, at Henning Beck-Nielsens karriere kom til at handle om diabetes. På medicinstudiet i Aarhus stiftede han bekendtskab med den internationalt anerkendte diabetesforsker, professor Knud Lundbæk, som gjorde stort indtryk. Henning Beck-Nielsen ler, når han omtaler studietidens fascination af Lundbæk og hans 'klike'.

»Jeg kan huske, at de her perso-

ner var helt i trance over, hvor fantastisk det var at være med i den forskergruppe, og det så vi studerende selvfølgelig. Folk talte om, at når de samledes, blev de helt væk i deres egen verden og sad og råbte halleluja. Det passede selvfølgelig ikke, men det var sådan, vi så dem. Jeg kan især huske, at Lundbæk gik med et rødt slips, som altid var løsnet. Dengang gik alle læger med slips, som var strammet helt op under hagen, men Lundbæk gjorde det anderledes,« fortæller Henning Beck-Nielsen med et bredt grin, mens han løsner et imaginært slips på sig selv.

»Og så gik hele den gruppe med deres slips sådan. De blev til guruer – det var lige før, vi så dem som en sekt.«

Professor Lundbæks karisma, excentricitet og frem for alt verdensberømte karriere virkede tillokkende på den unge Henning Beck-Nielsen, der selv kom fra en lille landsby i Himmerland. En landsby af folk, der kom ud og tjene – han var den første fra byen, som kom på gymnasiet.

»Som ung leder man altid efter rollemodeller, og hele det her liv med international karriere og rejser rundt i verden for at holde foredrag var meget langt væk fra det, jeg selv kom fra. Det handlede ikke så meget om, at det var sukkersyge, det kunne lige så godt have været karkirurgi. Det var ham, der var inspirerende.«

Lidt til grin

I dag er Henning Beck-Nielsen selv en internationalt anerkendt diabetesforsker, men hans begyndelse i faget var beskeden. Sammen med sin kollega Oluf Borbye Pedersen – i dag også en af kæmperne inden for dansk diabetesforskning – og deres fælles mentor, Niels Schwartz Sørensens, etablerede han en lille forskningsenhed på Aarhus Amtssygehus i 70'erne.

I modsætning til alle de andre diabetesforskere på den tid forskede trioen i type 2-diabetes. I dag har 80-90 pct. af alle diabetikere i Danmark type 2-diabetes, men i begyndelsen af 70'erne var det type 1, der domine-

»Blandt behandlere er der ofte en attitude, der lyder, at vi bare skal have blod-sukker-niveauet normaliseret, for så kan vi forhindre de voldsomme følger

rede. Ikke mindst i forskerverdenen. I starten grinede endokrinologerne ad de tre læger på amtssygehuset. Lige indtil den dag, da forskertrioen kom med deres første gennembrud.

Schwartz, Borbye Pedersen og Beck-Nielsen var blandt de første læger i verden, som beskrev insulin-resistens blandt patienter med type 2-diabetes. Selv Henning Beck-Nielsens forbillede fra studietiden, Knud Lundbæk, blev imponeret, og ringede til den tre mand store forskerenhed.

»Jeg kan tydeligt huske, at jeg sad i ambulatoriet, da en af sygeplejerskerne kom over til mig og sagde, at professor Lundbæk var i telefonen. Jeg var lige ved at falde ned af stolen! 'Ja, jeg har jo hørt, at I laver nogle spændende ting derovre på amts-sygehuset. Vil du ikke komme over og fortælle os om det? Så giver vi en håndbajer og en leverpostejsmad,' sagde han. Det var meget stort, og

efterfølgende samarbejdede vi også med dem, selv om de stadig holdt sig til type 1-diabetes.«

Selv kalder Henning Beck-Nielsen det for sit stolteste forskningsøjeblik, da han i 1978 viste, at man kan få styr på sin type 2-diabetes med vægttab og en fornuftig diæt. Et resultat, som har haft så stor klinisk betydning.

Hans eget projekt

Efter en 40 år lang karriere med hovedfokus på type 2-diabetes er Henning Beck-Nielsen begyndt at hellige sig type 1 i sine private projekter. Årsagen skal findes i en lille chip, som, når den placeres bag øret, kan måle blodsukkerniveauet i hjernen og alarmere enten personen selv eller personens pårørende, når blodsukkeret bliver for lavt, og der er risiko for hypoglykæmisk chok.

Henning Beck-Nielsen har udviklet chippen sammen med bl.a. sin

Problemet er, at et langt liv ikke er ensbetydende med høj livskvalitet. Det bliver et meget langt liv, hvis man skal leve med massevis af småkomplikationer

svigersøn, som er ingeniør. De forventer, at de første eksemplarer kan sendes på markedet næste år. Dette arbejde har for alvor gjort ham klart, hvor stort et handicap diabetes er, og hvor meget især frygten for hypoglykæmisk chok kan fylde i diabetikerens dagligdag.

»Efter at jeg meldte ud, at jeg arbejdede på alarmchippen, har jeg fået næsten 1.000 mails fra folk, som er dybt angst for hypoglykæmi. Der var en mor, som skrev til mig, at hendes 14-årige søn sover i soveværelse sammen med sine forældre, fordi han får så voldsomme kramper om natten, og en lærer skrev til mig, at hun kan stå midt i undervisningen og glemme, hvor hun er, og begynde at snakke sort. Det har vidtrækkende konsekvenser, både for den syge selv og de nærmeste,« fortæller Henning Beck-Nielsen.

De mange personlige historier har fået Henning Beck-Nielsen til at stil-

MANGE JERN I ILDEN. Henning Beck-Nielsen bruger også sin fritid på diabetes, senest har han fået ideen til en bog om de dagligdags problemer ved at leve med sygdommene. – Foto: Nils Lund Pedersen

le skarpt på bedre oplysning om diabetes og sygdommens påvirkning i dagligdagen.

»Af en eller anden grund er det noget, diabetikere skammer sig over. Som om de tror, at det er deres egen skyld, fordi de ikke holder ordentligt styr på blodsukkeret, eller fordi de tror, at 'sådan er det bare', og de ikke vil brokke sig. Nu er jeg begyndt at spørge mere ind til deres angst og stress over sygdommen, og jeg oplever, at nogle af patienterne bryder sammen i konsultationen, når de begynder at fortælle om det,« fortæller Henning Beck-Nielsen.

De dagligdags problemer med diabetes er emnet for en ny bog, som Henning Beck-Nielsen vil skrive i samarbejde med journalist Kirsten Boel. Blandt de mange e-mails har han valgt en række personer ud, som har typiske dagligdags problemer med diabetes. De skal alle sammen interviewes inden jul. Henning

Beck-Nielsen skal være hovedansvarlig for interview, mens Kirsten Boel skal nedfælde dem på papir.

»Jeg skal ikke selv skrive bogen, for den er ikke tilegnet en faglig målgruppe. Den skal skrives, så alle kan forstå den, og bidrage med oplysning om, hvad diabetes rent faktisk gør ved mennesker.«

Et langt liv er ikke altid et godt liv

Når man i dag taler om diabetes, bliver der som regel fokuseret på de mest alvorlige komplikationer, som sygdommen kan medføre, som for eksempel nyresvigt, blodpropper eller blindhed. Ifølge Henning Beck-Nielsen er det ikke nødvendigvis det mest hensigtsmæssige. Han mener, at de små problemer kan være langt mere invaliderende.

»Blandt behandlere er der ofte en attitude, der lyder, at vi bare skal have blodsukkerniveauet nor-

maliseret, for så kan vi forhindre de voldsomme følger, men jeg vil gerne sætte fokus på, også igennem Diabetesakademiet, hvordan det er at leve med sygdommen.«

Langt færre får nyresvigt

Da Henning Beck-Nielsen var ung, var blindhed og nyresvigt et meget stort problem for diabetikere. Cirka halvdelen af diabetikere fik nyresvigt i løbet af deres sygdomsforløb. I dag er det kun omkring ti pct. Børn, der får diagnosticeret type 1-diabetes omkring tiårsalderen, mister i dag fem til ti år af deres forventede levealder, mens voksne, der får diagnosticeret type 2-diabetes, vil miste to til fem år.

»Før i tiden var diagnosen mere eller mindre en dødsdom, men i dag er vi blevet virkelig gode til at holde

» Hvis vi fremskriver til 2020 med den nuværende udvikling, så er ti pct. af danskerne diabetikere

**FORTSAT FRA
SIDE 15**

„Vi har været en generation af diabetesforskere, som har været helt utrolig heldige og fået gode resultater frem. Det skal vi sørge for ikke bliver tabt på gulvet

diabetikere i live, så de stadig kan få et langt liv. Problemet er bare, at et langt liv ikke er ensbetydende med høj livskvalitet. Det bliver et meget langt liv, hvis man skal leve med massevis af småkomplikationer. Spontanitet er næsten umulig, fordi diabetikeren hele tiden skal tænke på sit blodsukker, og størstedelen af mandlige diabetikere over 40 er impotente, for bare at nævne nogle eksempler.«

Teater og fodbold

Efter 40 år med diabetes på hjernen er det svært for Henning Beck-Nielsen at koble fra. Men det lykkes dog – i teatersalen og ved fodboldbanen, fortæller han. Han og hustruen Elise har stadig abonnement til det Kongelige Teater på trods af, at de har boet i Odense i mere end 20 år. Teatersalen er et af de få steder, hvor tankerne ikke til stadighed cirkler omkring diabetes.

»Diabetes fylder rigtig meget, først og fremmest fordi jeg rigtig godt kan lide at arbejde. Det er, hvad jeg har lært hjemmefra, min mor og far lærte mig, at man skulle knokle for føden, og det skal man virkelig gøre som forsker for at blive god.«

Men det sted, hvor Henning Beck-Nielsen bedst kobler fra, er på Odense Stadion, hvor han hver weekend ser kamp sammen med en kollega og sit ældste barnebarn, Jonathan på 13 år. De er alle tre OB-fans, og Henning Beck-Nielsen og kollegaen har fået navngivne sæder på stadion. Selvfølgelig ude blandt bænkerne – ikke i VIP-logen, hvor Henning Beck-Nielsen ellers også er blevet tilbudt en plads.

»Det gider jeg slet ikke. Jeg skal ud blandt folk og have mig en fadøl sammen med de andre fans. Man kan slet ikke mærke suset og spændingen inde i VIP-området. Det er en utrolig teatralisk situation på mange måder, alle ritualerne og hele stemningen, og hvis det er en rigtig god kamp, kan ingen komponist eller

OB-FAN. Et af de steder, Henning Beck-Nielsen for alvor slapper af, er som tilskuer med fast plads ved fodboldbanen. – Foto: Nils Lund Pedersen

BLÅ BOG**Henning Beck-Nielsen, 67 år**

- **2012-** Leder af Det Danske Diabetes Akademi
- **2004-** Leder af endokrinologifdelingen, Odense Universitetshospital
- **2000-2004** Formand for Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd
- **1998** Professor i endokrinologi ved Odense Universitet
- **1995** Forskningsleder på endokrinologifdelingen, Odense Universitetshospital
- **1984-85** Speciallæge i endokrinologi og intern medicin
- **1972** Cand.med.
- Gift med Elise Beck-Nielsen, har en søn, to døtre og indtil videre seks børnebørn
- Har været og er medlem af flere videnskabelige råd og komiteer. Han er bestyrelsesformand i sit eget firma, HypoSafe. Har vundet flere priser, bl.a. Novo Nordisk prisen i 2006, og har udgivet flere end 350 peer-reviewed artikler

sen i spidsen, så nu er det alvor.

Han bliver alvorlig, når samtalen falder på behovet for yderligere forbedring og effektivisering af behandlingen af diabetes.

»Hvis vi fremskriver til 2020 med den nuværende udvikling, så er ti pct. af danskerne diabetikere. Det er altså en halv million, og det er en skræmmende udsigt. Derfor er det helt fantastisk, at vi har fået så solidt et projekt i ryggen, så vi forhåbentligt kan ruste os til de nye diabetikere,« siger Henning Beck-Nielsen.

Yngleplads for talent

Et af akademiets største mål er at styrke uddannelsen og talentudviklingen af den kommende generations diabetesforskere, og Henning Beck-Nielsen fortæller med tilfredshed om de nye forhold.

Bl.a. stiler akademiet efter, at projekterne skal ledes af de unge forskere frem for ældre seniorforskere. Det skal gøre det muligt for de unge at komme frem og gøre centeret mere attraktivt for nye talenter.

Derudover bliver der oprettet flere stillinger, så centeret giver mulighed for et kontinuerligt karriereforløb, frem for at man skal springe fra institut til institut og søge penge og projekter flere steder fra. Igen skal det medvirke til, at forskningsmiljøet bliver mere attraktivt for nyt talent.

»Vi har været en generation af diabetesforskere, som har været helt utrolig heldige og fået gode resultater frem. Det skal vi sørge for ikke bliver tabt på gulvet – det skal videreføres, så vi kan bygge ovenpå, ikke forfra.«

▼▲TRIOLAB► **Det naturlige valg**

QUO-TEST, HbA1c (7403)

- 6 OM **DAGEN** ER GODT
- 6 OM **UGEN** ER NOK

Gratis udlån af Quo-test,
ved køb af minimum 6 testkassetter pr. uge

SKUP
afprøvet 2012

